

Закон за изменение и допълнение на Търговския закон

(Обн. ДВ. Бр. 48 от 18 Юни 1991 г., изм. ДВ. Бр. 25 от 27 Март 1992 г., изм. ДВ. Бр. 61 от 16 Юли 1993 г., изм. ДВ. Бр.103 от 7 Декември 1993 г., доп. ДВ. Бр. 63 от 5 Август 1994 г., изм. ДВ. Бр.63 от 14 Юли 1995 г., изм. ДВ. Бр. 42 от 15 Май 1996 г., изм. ДВ. Бр. 59 от 12 Юли 1996 г., изм. ДВ. Бр. 83 от 1 Октомври 1996 г., изм. ДВ. Бр. 86 от 11 Октомври 1996 г., изм. ДВ. Бр.104 от 6 Декември 1996 г., изм. ДВ. Бр. 58 от 21 Юли 1997 г., изм. ДВ. Бр. 100 от 31 Октомври 1997 г., изм. ДВ. Бр. 124 от 23 Декември 1997 г., доп. ДВ. Бр. 39 от 7 Април 1998 г., доп. ДВ. Бр. 52 от 8 Май 1998 г., изм. ДВ. Бр.70 от 19 Юни 1998 г., изм. ДВ. Бр. 33 от 9 Април 1999 г., доп. ДВ. Бр. 42 от 5 Май 1999 г., изм. ДВ. Бр. 64 от 16 Юли 1999 г., изм. ДВ. Бр. 81 от 14 Септември 1999 г., изм. ДВ. Бр. 90 от 15 Октомври 1999 г., изм. ДВ. Бр. 103 от 30 Ноември 1999 г., изм. ДВ. Бр. 114 от 30 Декември 1999 г., изм. ДВ. Бр. 84 от 13 Октомври 2000 г., изм. ДВ. Бр. 28 от 19 Март 2002 г., изм. ДВ. бр. 61 от 21 Юни 2002 г.

§ 1. В чл.655 се правят следните изменения и допълнения:

1. ал. 2, т. 7 се изменя така:

“7. да е издържал успешно изпит за придобиване на квалификация, съгласно условия и ред, определени в наредбата по чл. 655а и да бъде включен в утвърден съвместно от министъра на правосъдието, министъра на икономиката и министъра на финансите списък на лицата, които могат да бъдат назначавани за синдици”

2. създава се точка 10

“10. да е декларирал писмено спазването на професионални правила за поведение.”

§ 2. Създава се чл. 655а:**“Квалификация и професионални правила за поведение**

Чл.655а. (1) Изискванията за професионална квалификация се определят в наредба за условията и реда за подбор, квалификация и контрол върху синдиците, която се иготвя съвместно от министъра на правосъдието, министъра на икономиката и министъра на финансите.

(2) Министърът на правосъдието съвместно с министъра на икономиката е длъжен да организира ежегодно курсове за квалификация и преквалификация на синдиците, както и да оказва необходимото съдействие в тази насока.

(3) Министърът на правосъдието , след съгласуване с министъра на икономиката и министъра на финансите приема Наредба за професионалните правила за поведение”

§ 3. В чл. 659 се създава нова ал. 4

“Министърът на правосъдието ежесечно публикува бюлетин с информация за действащите синдици, тяхното текущо и окончателно възнаграждение и разходите за управление на дружеството в несъстоятелност.”

§ 4. В чл. 664, ал. се изменя така:

“Синдикът дължи обезщетение на длъжника и на кредиторите за вредите, причинени на предприятието на длъжника или на масата на несъстоятелността, които са резултат от неизпълнение на неговите задължения и неполагане на дължимата грижа.”

§1 Преходни и заключителни разпоредби

1. В двумесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на правосъдието, министърът на икономиката и министърът на финансите съвместно утвърждават и списъка на лицата, които могат да бъдат назначавани от съда за синдици. Списъкът се обнародва от министъра на правосъдието в “Държавен вестник”.

(2) Списъкът по ал. 1 може да се допълва по всяко време.

(3) Лице, което е назначено за синдик или за временен синдик по заварено от този закон производство по несъстоятелност, се освобождава от съда в срок не по-дълъг от един месец след обнародването на списъка в "Държавен вестник", ако не е включено в списъка по ал. 1 или не е издържало изпита за придобиване на квалификация. В същия срок съдът е длъжен да назначи на мястото на освободения синдик или временен синдик, лице измежду посочените в списъка по ал. 1.

§ 2. (1) В срок от три месеца след влизане на закона в сила министърът на правосъдието съвместно с министъра на икономиката и министъра на финансите е длъжен да изготви и предложи за приемане наредбата по чл. 655а.

(2) В едномесечен срок от изтичане на срока по ал. 1 министърът на правосъдието е длъжен да организира и проведе изпит за придобиване на квалификация за синдик по чл. 655, ал.2, т. 7, по реда на Наредбата по чл. 655а.

М О Т И В И

Режимът на несъстоятелността оказва значително влияние върху процеса на реструктуриране на икономиката, реорганизирането на перспективните предприятия и ликвидация на нежизнеспособните. Този факт се отчита и от Световната банка, която подчертава, че системата на несъстоятелността е важен елемент за финансовата стабилност на всяка една държава. Нейната важност се подчертава и от факта, че регулирането на несъстоятелността се превърна през последните години в първостепенен фактор при определянето на кредитния рейтинг на отделните държави.

Един от ключовите критерии при оценка на производство по несъстоятелност е доверието, доверието на длъжника, доверието на кредиторите и доверието на

икономическата общност като цяло в неговата ефективност и ефикасност. А доверието се изгражда преди всичко чрез ясно дефиниране на правомощията на различните органи в производството, чрез въвеждане на механизми за гарантиране на тяхната професионална квалификация, безпристрастността и прозрачността при осъществяване на техните правомощия и не на последно място, чрез точно регламентиране отговорността на всяко лице, довело чрез своите действия до намаляване масата на несъстоятелността.

Крайната цел на всяко едно производство е или реорганизирането на жизнеспособните предприятия, или максимизирането на възвръщаемостта на кредиторите и бързото и ефикасно придвижване на производството по несъстоятелност. Централна роля при реализирането на тези цели съгласно сега действащата уредба на несъстоятелността в България изпълнява синдикът. За съжаление, по отношение на регламентирането на изискванията за квалификация и механизмите против злоупотреба с правомощия нашият Търговски модел изостава както от установените принципи на несъстоятелността от авторитетни международни организации като Комисията по международно търговско право към ООН (УНСИТРАЛ) и Световната банка, така и от практиката на страните “отличнички” от Източна и Централна Европа – Унгария, Чехия и др.

С предлаганите изменения, съобразени с Моделния Закон за несъстоятелността на УНСИТРАЛ и “Принципите на несъстоятелността”, публикувани от Световната банка се цели въвеждането на някои механизми, които да гарантират високото ниво на професионалната квалификация на синдиците, както и прозрачността и оттам ефикасността на техните действия.

Първото предлагано изменение е въвеждането на периодичен изпит за професионална квалификация на лицата, имащи право да бъдат избирани за синдици. Ефектът от това нововъведение ще бъде повишаването на качеството на дейността на синдиците и увеличаване на възможностите за максимизиране на масата на несъстоятелността или реалното оздравяване на търговеца.

Отново със същата цел се въвежда изискване списъкът по чл. 655, ал. 2, т. 7. от Търговския закон (обн. ДВ. 48 от 1991г.) да бъде одобряван съвместно от министрите на правосъдието, икономиката и финансите. Практиката досега бе този списък да се утвърждава еднолично от министъра на правосъдието. Министерството на правосъдието разполага с необходимия ресурс, инфраструктура и опит да одобрява и посочва за синдици лица единствено с юридическо образование, но не и тези с икономическо образование и квалификация, които на практика трябва да представляват една значителна част от синдиците. Дейността на синдиците в голямата си част е дейност по управлението на масата на несъстоятелността, което изисква значителни познания в областта на бизнес администрацията, мениджмънта и финансите. При сега действаща уредба лицата с подобна квалификация, макар и да имат право да бъдат избирани като синдици, остават на страни от производството по несъстоятелност. Този дефект би могъл да бъде избегнат по примера на Унгария, Украйна и Румъния, като се даде право и на министъра на икономиката, който “провежда държавната политика в областта на промишлеността, търговията и туризма” (чл. 3, ал. 1 от Устройствения правилник на Министерство на икономиката, обн., ДВ, бр. 14 от 18.02.2000 г.) министъра на финансите, който отговаря за финансовата стабилност на страната да включват лица със съответна квалификация в списък с потенциалните синдици.

Последното предлагано изменение е в частта относно отговорността на синдиците за вреди, причинени на масата на несъстоятелността или на предприятието на длъжника. Практика към днешна дата показва, че в голяма част от производствата по несъстоятелност от последните пет години след откриване на производството, състоянието на длъжника и структурата на активите и пасивите му значително се влошават, вместо да се стабилизират, каквато е целта на самото производство. Тази ситуация в редица случаи се дължи на недобросъвестни действия на синдиците и дори на злоупотреба с права, което е и една от основните причини за ниското ниво на доверие в системата на несъстоятелността, особено от потенциалните кредитори. За съжаление сега действащата уредба ограничава отговорността единствено до “обезщетение за виновно причинените вреди” (чл. 663, ал. 3 от Търговския закон). Това неоснователно стесняване на отговорността основателно е критикувано в редица анализи на уредбата на несъстоятелността у нас (“Сравнителен анализ регулирането на несъстоятелността в България и САЩ”, “Анализ на Проекта за Закон за изменение и допълнение на Търговския Закон, 27 септември 2002г., Американска асоциация на юристите и др.).

Като допълнение към разширяване на отговорността на синдиците се предвижда и публикуване на ежемесечен списък с действащите синдици, начина за определяне на текущото и окончателното им възнаграждение, както и разходите, свързани с организацията и управлението на търговеца в производство по несъстоятелност. Този механизъм е доказал своята ефективност за повишаване на прозрачността при дейността на синдиците и намаляване на възможностите за злоупотреба с права в страни като САЩ, Унгария, Великобритания.

Предлаганият законопроект за изменение и допълнение на търговския закон е една от необходимите стъпки за повишаване на ефективността и ефикасността на производството по несъстоятелност, за възвръщане на доверието на икономиката ни в системата на несъстоятелността и приближаването и към установените световни стандарти в тази област.

31.10.2002 г.

Вносител: Мирослав Севлиевски